

LBRIS

We know
books

Gheorghe Grigurcu

JURNAL V

Nu-i poți sesiza imponderabilele decît depărtîndu-le de tine, încercîndu-le de generozitatea impersonalizării.

* *
* * *

Regăsirea ta include prezența unui model fie și foarte liber, simptom al spiritului de ordine, de integrare în ierarhia cosmică, spirit cărui îi aparții latent. Model sacral ori literar.

* *
* * *

Are în sînge tehnica mersului pe sîrmă, dar nu și a mersului propriu zis. Neputînd înainta pe un teren obișnuit, e un infirm.

* *
* * *

Un cer de după-amiază albastru și îndepărtat, completat la margini de spuma unor nori albi-copilăroși, un cer fraged, umectat cum un sărut. Vine cu siguranță dintr-un spațiu de altădată, de altundeva. Dar cum? Procedeele lui simple țin de genialitatea cosmică.

* *
* * *

Marile erori pe care nu ți le asumi, pe care le treci în contul Destinului.

* *
* * *

„După opinia foarte strîmtă a adversarilor săi, un om de seamă a încetat să fie «de seamă», cînd a rămas singur. Astfel săgețile îndreptate împotriva unui om de seamă vizează în primul rînd pe admiratorii acestuia. Să cadă admiratorii – acesta-i scopul unei campanii. Și într-adevăr rezultatul final al campaniilor consistă de obicei numai în mormane de admiratori” (Lucian Blaga).

* *
* * *

Exilat în subiectivitatea ta ca într-un proces și nu ca într-o natură imuabilă. Dar cîte iluzii fertile de aici, cîtă viață!

* *
* * *

Iarna: capacitatea naturii de-a se transcende pe sine ca și cum ar fi o moarte.

* *
* * *

Semiluna: „Una din formele cele mai caracteristice ale mișcărilor lunii: simbol deopotrivă al schimbării și întoarcerii formelor este legat de simbolistica principiului feminin, pasiv, acvatic. Artemis – Diana – identificată cu luna în Antichitate, zeiță nocturnă, podoabă a astrilor, ocrotitoare a pădurilor, era adesea reprezentată cu un corn de lună în păr sau în mînă. O zeiță romană, Lucina, identificată cu Diana de către Cicero, veghea nașterile; și ea purta un corn de lună în păr. Zeița castității, ea era în același timp și zeița nașterilor. Astfel cornul de lună simbolizează castitatea și nașterea în dubla ipostază diurnă și nocturnă a acesteia. Vom nota că Fecioara creștinismului este adesea comparată, în litanii, cu luna și reprezentată pe un corn de lună” (Jean Chevalier, Alain Gheerbrant).

* *
* * *

Abisul ca un delir profund al limitei. Limita născătoare de abis.

* *
* * *

Timpul și spațiul au împietrit în esență. Dar fluiditatea lor definește această esență.

* *
* * *

Gilceava norului cu cerul neodihnit care l-a iscat și care-i poartă de grijă, conform unui scenariu universal scris dintru începuturi, dar atît de variat încît pare a se naște, clipă de clipă, sub ochii noștri.

„Ceea ce durează cel mai mult este revolta, cea mai vie dintre reacțiile noastre” (Cioran). Dimpotrivă, pentru că e atât de vie, durează puțin...

Revolta, stare luciferică, reprezintă un mod de-a exista prin explozie, prin momente distructive, iar nu prin absolut. Revolta ca accident al datului, iar nu ca formă a sa. Trăind, te poți revolta împotriva Neantului, revoltându-te, dispari.

„Dacă nu ieșiți din casă fără telefonul mobil, îl verificați obsesiv pe parcursul zilei și simțiți o panică accentuată când nu aveți semnal sau se descarcă bateria, afecțiunea de care suferiți are și un nume: nomofobie (*no mobile phobia*). Boala este departe de a fi una rară. Conform unui studiu efectuat de The Boston Consulting Group, 55 % din utilizatorii de telefon mobil ar fi în stare să renunțe la cina în oraș pentru un an întreg doar pentru a-l păstra. 33 % este procentul mai mic, dar totuși îngrijorător, al celor care, de dragul mobilului, ar renunța la sex vreme de un an, dacă ar fi să aleagă. Vestea bună este că în țări precum SUA sau Marea Britanie există deja «centre de dezintoxicare» pentru această dependență. Metodele folosite acolo sunt însă drastice” (**Dilema veche**, 2019).

Imperfecțiuni atât de insignifiante, încât, în semn de blajin dispreț, de cordială deriziune, le socotim virtuți.

Șablonul acestei dureri din care tragi exemplare tot mai șterse.

Plinius cel Bătrîn, socotind mierea un produs spontan al naturii, o numește „transpirație a văzduhului”, „un fel de salivă a astrelor”.

Scriptor. Caligrafierea aceasta înceată cum o înaintare de melc spre infinit.

„Viața continuă în decorul apocaliptic din jurul Reactorului 4 al Centralei nucleare de pe teritoriul Ucrainei. Iar supraviețuitorii măcelului ciinilor, care a avut loc după tragedia din noaptea de 26 aprilie 1986, se bucură de câțiva ani de ajutorul lui Lucas Hixson, care își riscă viața pentru a-i îngriji. Fostul cercetător american (32 de ani) a renunțat la carieră pentru a veni în ajutorul ciinilor radioactivi care hălăduie în libertate în interiorul zonei interzise care se întinde pe o suprafață de 1.600 km. pătrați. (...) «Unii au scăpat, s-au înmulțit și au devenit singurele animale din această zonă unde radiația e de 400 de ori mai mare decât cea a bombei atomice de la Hiroshima», a declarat americanul pentru The Sun” (**Click**, 2019).

Imensul cimitir al nerostitului, Cartea lumii cu file albe, mult mai voluminoasă decât cea în care lumea trăiește ca expresie.

„Cît este de adevărat că ispita este o față a absenței, a visului” (G. Călinescu).

Cu atât mai amenințătoare e furtuna care se apropie, cu cît firmamentul e azi mai senin. O seninătate vaticinară.

Senectute. Atît de plină a ajuns viața cu ale ei, asemenea unei cutii în care, cum se zice, nu mai e loc nici măcar pentru un ac.

* * *

Acel minim factor de exces ce apare într-o analiză ponderată îi poate amplifica dintr-odată perspectiva. Considerațiile „rezonabile” tind cu ajutorul său către revelație.

* * *

Opțiuni. A merge optimist în direcția stabilită pentru a atinge un țel, a merge anume în direcția în care știi că nu-l poți atinge.

* * *

„A provocat un șoc la aeroport! Swami Sivananda a uimit pe toată lumea, în Abu Dhabi, cînd a prezentat un pașaport în care scrie că s-a născut în 1896. Bărbatul de 123 de ani e cel mai bătrîn pămîntean. (...) Pînă acum cea mai bătrînă persoană care a trăit vreodată pe Pămînt era considerată Jeanne Louise Calment, din Franța, care a murit la vîrsta de 122 de ani și 164 de zile” (Click, 2019).

* * *

„*Amicus Plato, sed magis amica veritas* e o vorbă falsă”, îmi spunea cu patos, într-o după-amiază pe cînd ne aflam în acea ciudată rezervă din inima Bucureștiului care a fost grădina Casei Scriitorilor, faimosul nostru socratic Petre Țuțea. „O vorbă falsă căci prietenul el însuși, ține minte, e un adevăr moral”.

* * *

Un discurs vîrît în alt discurs, o tăcere vîrîtă în altă tăcere, uneori cu de-a sila.

* * *

Noapte de august, caniculară. Noapte insomniacă. Stau cu fereastra larg deschisă. Grație greierilor cîntă sonor tăcerea însăși, cea îndelung depozitată în lucruri, în țărînă, semnalîndu-și reveria.

* * *

O vanitate nesigură pe sine, care se frămîntă încercînd a capta recunoașterea semenilor prin orice mijloace, fie și prin servilism.

* * *

„Nu pot să-l sufăr pe Balzac, nici opera lui și nici pe el însuși. Totul e la el cum nu-mi place, cum nu vreau, cum nu pot să sufăr! E în prea mare contradicție cu sine însuși și parcă într-o contradicție nesuferită și prostească! Un înțelept și totuși atît de prost! Artist dar cu atît de mult prost gust din cea mai neplăcută dintre epoci. Un grăsan – dar un cuceritor, un don juan, un afemeiat ipocrit. Un ins remarcabil – și o asemenea vulgaritate mic-burgheză și obrăznicie de parvenit! Un realist – și un visător romantic de proastă calitate... Pe mine nu ar trebui să mă supere aceste antinomii, doar le cunosc rolul în viață și în artă... Da, dar la Balzac pînă și antinomia devine groasă, scîrboasă, ipocrită și mai rău decît vulgară” (Witold Gombrowicz).

* * *

Un obiect al minții ruginit de senzuri multiple, aidoma unei bucăți de metal lăsate de izbeliște.

* * *

Condescendența frecventă a inteligenței față de morală cum față de o rudă săracă.

Memoria: materie primă ori moloz pe șantierul amintirii.
Amintirea: construcție gata făcută, durabilă în ființă.

A. E.: „A scrie: a te împotrivi normalului, a-l transforma în anormal”. Nu cumva a te împotrivi și acestuia? „Desigur”. Cum așa? „A-l face să pară și mai anormal”.

„Învățase să aibă autoritate la fel cum înveți o limbă străină” (André Malraux).

„Peste 15.000 de persoane au stat la coadă ca să se pozeze cu cea mai mare vacă din lume, numită Cnickers. S-a întâmplat recent la un Tîrg Agricol din orașul Brunswick, din apropiere de Melbourne. Cnickers trăiește la o fermă din Vestul Australiei, măsoară 1,94 m. în înălțime și are o greutate de 1400 kg. Cei care au vrut să se pozeze cu bovina uriașă au făcut donații pentru a ajuta ferma sa. Cnickers e o vacă de 8 ani din rasa Holstein Friza, care măsoară în mod obișnuit 1,5 m. înălțime și 580 kg.” (Click, 2019).

Sincer cu animalele, plantele, obiectele atunci când ajunge de-a nu putea fi sincer cu unii semenii.

Manierism. Un imaginar al imaginarului la care accedem uneori.

Senectute. Toate treburile tale merg mai încet. Ceea ce făceai înainte într-o singură zi, nu mai poți isprăvi acum nici în două. Nu cumva o atare restricție a timpului reprezintă

un regret al acestuia față de dilatarea mirifică pe care ți-a dăruit-o în anii de început ai vieții?

Ființa devine lirică atunci când intuiește că nu mai are ce pierde. Dacă pierderea ar putea fi evitată, ar apela la rațiune.

„Nimbul Lunii/ nu-i oare parfumul florilor de prun/ înălțat la ceruri?” (Yosa Buson, poet japonez din secolul al XVIII-lea).

Incapabil a mai scrie simplu, scrie prețios, așa cum bunăoară ar graseia intenționat.

„Iubesc prost, mi se pare: altfel lucrurile nu s-ar petrece astfel pentru mine. Iubirea nu mi-ar fi legată de cîteva ființe. Ar fi disponibilă pentru tot ceea ce merită iubit. «Fiți desăvîrșiți precum Tatăl vostru din ceruri...», a iubi așa cum soarele luminează. Trebuie să îți concentrezi iubirea în propria ființă pentru a o răspîndi asupra tuturor lucrurilor. Dumnezeu singur iubește toate lucrurile și doar pe sine. A iubi în Dumnezeu e mult mai dificil decît se crede. Pot mînji întreg universul cu mizeria mea și să n-o simt ori s-o adun în mine” (Simone Weil).

Aventura e dornică de sine ca orice beție. De sine și nu de lume (de întreg).

Dacă, așa cum spunea Baudelaire, scrisul nu poate fi un joc de noroc, el poate fi în schimb, ca să zicem așa, un joc de nenoroc, un joc consecvent dramatic. Și chiar este astfel,

în planul literar în care evocă atât limita condiției umane, cât și limita lui însuși, limita scriiturii suprapuse celei dintîi, agravînd-o asemenea a unui cuțit introdus într-o rană deja existentă.

* * *

Mai întîi scrisul se desincronizează de tine, autor al său, chiar în momentul în care e așternut. Apoi se desincronizează treptat de sine însuși, începînd să dateze.

* * *

Simplitatea stihurilor veghind parental textele din ce în ce mai complicate.

2

Ființele apropiate care nu mai există trec în mit, într-un mit al tău în care e prea posibil să reverbereze un mit al lor, ermetic.

* * *

Slăbiciunea ambiției constă în raportarea sa la alții, *recte* în dependența sa de alții ca de un drog.

* * *

„Artele poetice sunt făcute din refuzuri” (Jean Paulhan).

* * *

Un prezent atât de intens, încît îl resimți drept o amintire *in statu nascendi*.

* * *

Omul celebru e un om-instituție. Pe ușile personalității sale intră și ies numeroși indivizi pe care, de regulă, nu-i cunoaște și care, deseori, nu-l cunosc decît foarte vag, incert, incorect.

* * *

„Criticul despre a cărui operă putem susține că este un derivat al activității sale creatoare. Mai ales acela care este și poet. Poetul care scrie critică literară, să zicem? Condiția includerii în această categorie este ca aspirantul să fie cunoscut în primul rînd pentru opera sa lirică, dar și cea critică să-i fie apreciată pentru meritele proprii, nu doar pentru lumina pe care o proiectează, poate, asupra versurilor sale. Aici îi încadrez pe Samuel Johnson și pe Coleridge; pe Dryden și Racine pentru prefețele lor; pe Matthew Arnold, cu unele

rezerve; în această categorie trebuie să mă strecor, timid, și eu” (T. S. Eliot).

* *
* *

Miracol diurn. Șansa luminii de-a redeveni întuneric.

* *
* *

Lipsa de empatie a unor semeni, compensată de empatia unor obiecte.

* *
* *

X are o conștiință proprietate personală, Y are o conștiință închiriată, Z are o conștiință pe care o închiriază.

* *
* *

„Seattle mai are acum un motiv să fie celebru în lume, pe lângă cafeaua excelentă și parcurile imense: a devenit metropola în care cîinii au abonament și folosesc transportul public neînsoțiți. Este vorba despre Eclipse, un metis de labrador cu mastiff, care a considerat într-o zi că stăpînul ei merge prea încet, așa că a început să ia singură autobuzul spre parc, lăsîndu-l în urmă. Cățelușă nu se abate de la ruta ei, are un abonament legat de ham și se întoarce întotdeauna acasă. Mult mai disciplinată decît sunt unii dintre călătorii bipezi” (Dilema veche, 2020).

* *
* *

Atît de labil e îndeobște în opiniile sale, încît ajungi la concluzia că n-ar putea avea încredere nici în sine însuși.

* *
* *

X, un individ practic. Își depune visele în real precum într-o bancă, așteptînd cu pacientă să primească dobînda.

* *
* *

Vise fără căpătii, aidoma unor oameni ai străzii.

* *
* *

„Sfinxul oprea în strîmtoarea lui pe toți trecătorii, și aceștia trebuiau să răspundă unor întrebări cu aer de ghicitori. De nimereaai răspunsul – erai salvat, altfel erai pierdut. – Prin strîmtoarea sfinxului aveau liberă-trecere numai castrații. Sfinxul nici nu-i remarca. Chiar din acele timpuri, castrații erau așadar scutiți de a răspunde Enigmei” (Blaga).

* *
* *

Dezgustul de viață, dacă nu reprezintă reversul unei intense iubiri de viață, nu poate avea o satisfăcătoare acoperire emoțională. E o simplă afectare.

* *
* *

Superlative, superlative. În același număr al revistei **Click** (2019): „Sunt cea mai fericită femeie în viață” (Antonia Velea); „Nu mă laud, dar sunt perfect” (George Clooney).

* *
* *

Patosul. A da foc cuvintelor fără o atentă supraveghere e tot atît de primejdios ca și a face foc în pădure.

* *
* *

„Evoluția a fost simplă. Cînd mai eram încă mulțumit, voiam să fiu nemulțumit și mă împingeam, cu toate mijloacele pe care mi le oferea timpul și tradiția, întru nemulțumire; acum aș vrea să mă pot reîntoarce. Așadar, am fost întotdeauna nemulțumit, chiar și de mulțumirea mea. (...) Dacă-ți este cu putință să atragi în acest fel asupra ta nefericirea, atunci îți este cu putință să-ți impui orice. Nu pot, oricît ar părea să infirme asta evoluția mea de pînă acum și, mai ales, oricît de contrar esenței ființei mele e să gîndesc astfel, nu pot în nici un caz să recunosc faptul că începuturile nefericirii mele ar fi avut vreo necesitate lăuntrică – s-ar fi putut să fi avut vreo